

Život v bublině

V posledním vydání časopisu *Books and Culture*¹ se Philip Yancey², jeden v současnosti z nejoblíbenějších křesťanských autorů v Americe, vrací k době, kterou strávil jako student³ na velmi konzervativní americké náboženské univerzitě, na Wheaton College. Článek se jmenuje *Život v bublině*⁴ a Yancey v něm charakterizuje dobu⁵ svých studií následovně:

Studentky se musely řídit striktním předpisem (upravovaným každý rok), který určoval, jaké oblečení je přípustné. Když jsem byl v prvním ročníku, předpisy pro mé spolužačky udávaly, že délka jejich sukní musí být nejméně pod kolena. Během následujících tří let – tedy v době, kterou bychom v životě všech lidí mimo naši pevnost mohli označit jako dobu minisukní – se délka sukně postupně vyšplhala na úroveň kolena, a nakonec dokonce i těsně nad koleno. Asistenti děkana přitom pátrali po každé přestupnici, a vybavení pravítkem kdykoli se jim délka sukně zdála krátká, přinutili dívku pokleknout a ujali se měření. Školní pravidla dále zakazovala nosit kalhoty. Výjimkou byla kratochvíle, při níž se jezdilo na valníku se senem – ale i tehdy bylo nařízeno, že přes kalhoty musí být natažena sukně. Na pokojích sice bylo studentkám dovoleno, aby nosily pouze kalhoty, když však chtěly přes chodbu přejít na toaletu nebo do koupelny, musely si přes kalhoty natáhnout župan. Jedna z mých kamarádek, která byla odchycena děkanem pro dívčí studia, protože župan neměla, se snažila poukázat na nesmyslnost tohoto nařízení. „Nikdy nevíš,“ odtušil děkan, „kdy narazíš na údržbáře.“

Sexuální revoluce šedesátých let do naší pevnosti nepronikla ani v nejmenším. „Je zcela nepřípustné, aby se studenti drželi za ruce, objímali se, líbali nebo jinak navazovali tělesný kontakt“, určovala 66 stránková brožura pravidel chování, kterou studenti museli podepsat každý rok... Když studentky v prvním ročníku chtěly jít na rande, musely k tomu obdržet písemné povolení... Řidič školního autobusu jednoho dne takto přísně napomenul mého kamaráda: „Ve zpětném zrcátku jsem viděl, jak se tvůj nos dotýkal nosu jedné dívky. Cožpak neznáš biblický verš, který říká, že „není pro muže dobré, aby se dotýkal ženy?““

Jeden z našich nejváženějších profesorů se zbavil akcií společnosti Bell Gallant, protože prodávala plavky, a tato činnost byla v rozporu s jeho názorem na „společné koupání mužů a žen“. Jindy zase neblaze věštil panenským děvčatům ve své třídě: „Což nevíte, že když používáte rtěnku, vlastně říkáte světu: Polib mě! Polib mě!“

Školní pravidla dále zakazovala tanec, karty, kulečnick, bruslení, kino, box, zápas a „účast na operách a hudebních představeních, jejichž součástí byl balet a smyslné písně.“ I ve svém soukromí studenti mohli poslouchat pouze hudbu, která byla v souladu s vnitřním svědectvím křesťanského ducha... Znovu a znovu proto docházelo k tomu, že studenti se ztrápeným svědomím ničili gramofonové desky, které si předtím koupili.

Někdy jsem o víkendu zajel do města a procházel se v areálu státem řízené univerzity. Koleje byly společné pro kluky i holky a všichni měli na pokojích televize! Studenti a studentky hipíci se veřejně líbali a osahávali. Stěny byly pomalované nápisy a plakáty, které byly nepochybně vyrobené pod vlivem halucinogenních drog a přitom vylepené na

¹ *Books and Culture*, September/October 2010

² Jeho knihy jsou hojně překládány do češtiny. Nakladatelství Návrat domů dosud vydalo osm knih tohoto autora, včetně dvou knih velmi oblíbených v Americe, „Ježíš, jak jsem ho neznal“ a „Nekončící milost“.

³ V prvním ročníku mu bylo 17 let.

⁴ *Life in a Bubble*

⁵ Philp Yancey se narodil v roce 1949. Doba, kterou popisuje, se tedy týká přelomu šedesátých a sedmdesátých let 20. století.

školních nástěnkách a které zvaly k účasti na demonstracích a protestních pochodech. Výtahy páchly močí.

To všechno na mě působilo jako zcela jiná část vesmíru a já jsem se s vděčností vracel do bezpečné bubliny univerzity s biblickým zaměřením, kde jsem si vděčně vážil čistých zdí, voňavých koupelen a vzorně upravených pokojů (uklizené postele a čistota pokojů byly předmětem každodenní kontroly). Naší univerzitě se podařilo zcela zvrátit světské hodnoty života na kolejích – u nás jsme naopak soutěžili v tom, kdo bude nejzodpovědnější, nejzdvořilejší, nejčistší, nejpořádnější a kdo bude projevovat nejvíce sebeovládání. Jak spořádané to všechno bylo!

Philip Yancey nepopisuje svá studentská léta na konzervativní biblické univerzitě proto, aby se vysmíval. Naopak, v jiné části svého vyprávění zcela jasně uvádí:

Na této vysoké škole jsem se setkal s Bohem. Toto setkání zcela změnilo můj život a bylo by hodné dvaceti let ve vězení. Ve srovnání s tím jsou čtyři roky zcela zanedbatelné.

Přesto pokračuje takto:

Ježíš obviňuje farizeje z toho, že dávali desátky z koření, místo aby se věnovali závažnějším otázkám, například tomu, co je opravdu spravedlivé. Na jiných univerzitách studenti protestovali proti válce ve Vietnamu a účastnili se protestů v Alabamě a Mississipi.⁶ Na naší škole jsme ale debatovali o tom, zda byla nebo nebyla celosvětová potopa, co znamená hyperkalvinismus a o oprávněnosti křtu novorozeňat. Pravda, studovali jsme Bibli, ale jenom její určité části.

Erving Goffman⁷ je autorem teorie, podle které organizace, ve kterých se vyžaduje naprostá poslušnost, jako jsou vojenské akademie, vězení – a biblické vysoké školy (táhal jsem se sám sebe) – postupně vtahují své členy do svého prostředí, takže po určité době se stane, že členové pokládají toto prostředí za normální. Když jsem tedy dostal za úkol referát ze sociologie, vypracoval jsem dotazník nabitý nebezpečnými otázkami, jako například: „Které pravidlo ve škole považujete za zvláště otravné?“ Dotazník jsem pak v naprosto stejném znění předložil studentům v prvním a ve čtvrtém ročníku. A světe div se: čtvrtáci obhajovali právě ta pravidla, která studenti prvního ročníku považovali za směšná. Jedna z kopií mého referátu se dostala až k děkanovi, a já se pro změnu dostal na listinu členů podezřelých ze sabotáže. „To je vzpoura,“ prohlásil jeden z členů správního ústředí. „Jak se jenom může ptát těch, kdo jsou v prvním ročníku? Vždyť ti nás vůbec neznají!“

⁶ Yancey se výslovně zmiňuje o „Freedom Riders“, hnutí za zrovnoprávnění černochoů na americkém Jihu.

⁷ Erving Goffman (1922 – 1982) byl významný kanadský sociolog. V roce 1982 se stal prezidentem Americké asociace sociologů.

Život v bublině – svědkové Jehovovi

Nikdo nepochybuje, ať již jsou to sami svědkové, nebo ti, kteří o nich píší, že svědkové vybudovali oddělenou, uzavřenou společnost, která si ve svém vlastním prostředí vytváří svá vlastní pravidla – že, spolu s Yanceyem řečeno, jejich život je „životem v bublině“.

Podobně jako v případě studentů na Wheaton College, život v této bublině má přitom pro svědky mnohé pozitivní stránky. Svědkové jsou vybízeni k tomu, aby vedli zbožný a slušný život, a pokud někdy mají pochyby o svém náboženství, připomínají si (stejně jako Yancey vzhledem ke své mateřské univerzitě), že nebyť organizace v Brooklynu, nebyli by poznali Boha. Yancey by za hodnotu poznání Boha obětoval dvacet let života za mřížemi, nikoli pouze čtyři roky omezování svobody na konzervativní vysoké škole – a většina svědků je ochotna se pro své starozákonní poznání Boha a účelový výklad Bible smířit s celoživotním duchovním vězením.⁸

Podívejme se nyní, jak svědkové „postupně vtahují své členy do svého prostředí, takže se po určité době stane, že členové pokládají toto prostředí za normální“. Názornými příklady nám budou brožura *Svědkové Jehovovi a škola*⁹, webová stránka s informacemi o domově důchodců Jah-Jireh v České republice¹⁰, právě studovaná *Strážná věž*¹¹ a průřez učením o generaci roku 1914¹². Budeme tak ve stručnosti moci sledovat život v bublině svědků od školních dob přes každodenní mechanismy takzvaného studia Bible až po věk, kdy se život svědka chýlí ke konci. Vzájemným pojitkem těchto tří časových úseků v životě svědků (mládí a dospívání, léta běžného života, stárnutí) pak bude stručné pojednání o generaci roku 1914. To bude zahrnovat více než sto let z historie této kdysi ústřední nauky svědků Jehovových a zřetelně z něj vyplyne, jak po určité době života v důvěrném prostředí bubliny nejsou svědkové schopni téměř žádného objektivního hodnocení informací, které v jejich bublině obíhají.

Svědkové Jehovovi v mládí a ve stáří

Je nepochybné, že děti svědků se ve škole dobře chovají a vzhledem ke známám obvykle patří k lepšímu průměru ve své třídě. Zde je však výčet toho, co děti svědků ve škole nedělají: nezdraví vlajku, nevstávají při hymně, nevolí samosprávné orgány třídy, nekandidují na žádný úřad ve třídě (str. 12 - 16), neúčastní se žádných oslav ve třídě, nekreslí obrázky s náboženskou tematikou (str. 17 - 21) a neúčastní se mimoškolní činnosti pořádané školou (str. 26 - 29). Z pohledu života třídy, ať již na základní nebo střední škole, děti svědků do školy sice chodí, ale nejsou její organickou součástí. Ze všech sil se snaží žít v bublině, zcela oddělené od běžného chodu třídy jako takové.¹³ Mezi svědky je rovněž naprosto běžnou praxí, že se jejich děti ve volném čase nestýkají s dětmi z jiných rodin než z rodin ostatních svědků.

Přesvědčení, že je třeba se stranit společnosti ostatních lidí, provází svědky i v jejich stáří. Na konci minulého století začali svědkové zakládat domovy pro zestárlé svědky, takzvané

⁸ Na druhé straně je skutečností, že jedna třetina dětí svědků v dospívání organizaci opouští, že svědkové patří k náboženství, které má nadměrně vysoký počet odpadlíků, a že svědkové v USA se rozvádějí ve stejné míře jako ostatní populace. (R. Stark, L. R. Iannaccone, *Journal of Contemporary Religion*, Vol. 12, No 2, 1977, str. 147, 150, 153.)

⁹ Česky vydaná v roce 1991.

¹⁰ <http://www.jahjireh.cz>

¹¹ SV z 15. července 2010 se studijními články pro září 2010.

¹² <http://www.rozcesti.org/cs/miliony>, str. 26 - 31.

¹³ Brožura *Svědkové Jehovovi a škola*, česky, 1991.

domovy Jah-Jireh.¹⁴ Pro naše téma je zajímavé, že jedním z důvodů, proč by staří svědkové měli uvažovat o životě v Jah-Jireh, je to, že rezidenti mají zajištěné ubytování, stravu, úklid, praní, žehlení a některé dodatečné pečovatelské služby, „v prostředí, kde se cítí Boží slovo a kde není tlak na účast na světských svátcích či oslavách“. Vedení domova kromě toho aktivně pomáhá rezidentům, aby se v rámci svých možností mohli účastnit sborových shromáždění a kazatelské služby.¹⁵ Dictum stranit se svátků a oslav (a tím společností ostatních lidí) a trávit maximum času pouze s ostatními svědky, které je jednou ze zásad života v Jah-Jireh, platí samozřejmě i obecně pro všechny zestárlé svědky.

Je tedy patrné, že svědkové jsou – jak v průběhu mládí a dospívání, tak ke konci života – denodenně udržováni v ochranné enklávě vlastní bubliny, stranou od běžného společenského života, který vedou ostatní lidé. Jak je to v tomto ohledu se svědky v průběhu jejich aktivního života, v období mezi mládím a stářím?

Svědkové Jehovovi v průběhu života

Také svůj aktivní dospělý život svědkové tráví schováni v ochranné bublině vlastní vyjímečnosti. Uzavřené prostředí svědků se kromě jiného projevuje tím, že se v něm stále mluví o konci světa, že je v něm nekriticky vyzdvižována takzvaná kněžská třída věrného a rozvážného otroka zastupovaná vedoucím sborem, že je vždy po ruce varování před společností jiných lidí, která by mohla vést k odpadnutí svědků od pravé víry, a že se v něm zračí nechuť k jinému než základnímu vzdělání. Právě probíraná *Strážná věž* ze září 2010 obsahuje čtyři různé studijní články („Co odhalí Jehovův den“, „Jakými lidmi byste měli být“, „Plně se podílejte na velké duchovní žni“ a „Duch zkoumá ... hluboké Boží věci“), jejichž obsah je zvláště výstižným potvrzením výše uvedeného tvrzení o cyklickém opakování základních témat v myšlenkové bublině svědků. Je ale úplně jedno, jakou *Strážnou věž* bychom si k posouzení tohoto jevu vybrali – anonymní autoři článků se v různé míře k daným tématům vždy vyjádří. Názorným příkladem cyklického opakování výše zmíněných, ale stále stejných myšlenek v bublině *Strážné věže*, je rovněž poslední kniha svědků Jehovových, vydaná u příležitosti oblastních sjezdů v roce 2010.¹⁶ K tomu, aby se svědkové stranili ostatních lidí, vyzývá kapitola 5, nebezpečím vysokoškolského vzdělání se zabývá kapitola 9, před koncem světa varuje kapitola 13 a důležitost kněžské třídy mezi svědky vyzdvihuje kapitola 14.¹⁷

Podrobným příkladem toho, jak svědkové „postupně vtahují své členy do svého prostředí, takže se po určité době stane, že členové pokládají toto prostředí za normální“, je následující podrobný rozbor. Ten se týká vývoje základní nauky svědků o generaci roku 1914. Bude-li jej číst někdo, kdo v prostředí svědků nikdy nežil, bude mu připadat neuvěřitelné, že svědkové nechápou, co se děje.

Učení o generaci roku 1914

Učení o generaci roku 1914 bylo ústřední naukou svědků Jehovových od roku 1875 až do roku 1995, tedy po období 120 let – paradoxně, jak uvidíme, po období trvání jedné z jejich mnoha definic pojmu „generace“. V roce 1995 bylo učení o stáří generace roku 1914

¹⁴ Domovy Jah-Jireh jsou v současné době ve velké Británii, Kanadě, Jižní Koreji a České republice. Jejich vznik je jedním z vedlejších důkazů o tom, že se z řad svědků pomalu vytrácí naděje na rychlý zánik přítomného světa.

¹⁵ <http://www.jahjireh.cz/>, otázky a odpovědi.

¹⁶ *Bůh k nám mluví prostřednictvím Jeremjáša*

¹⁷ Podrobněji ke vzdělání viz článek *Nová kniha svědků Jehovových „Jeremjáš“ zase brojí proti vzdělání* na <http://www.rozcesti.org/node/403>

opuštěno a zůstalo pouze učení o roce 1914. K tomu roku jsou pak volně přidávány nové a opět se měnící definice „té generace“.

Výrazem „generace“ se až do roku 1995 zároveň mínilo, že se jedná o právě *žijící* osoby, jejichž věk se dá spočítat. Lidé, kteří tvořili generaci, se narodili v určité době a měli *žít* v okamžiku, kdy měl přijít konec světa neboli přesněji, podle terminologie svědků, „závěr systému věcí“. Od roku 1995, a ještě více od října roku 2009, je však pojem „generace“ vymezen nejenom lidmi živými, ale i lidmi *mrtvými*. Podívejme se blíže, jak se dospělo k výkladu pojmu „generace“, ve které se vyskytují lidé již zesnulí.

Období od roku 1875 až do roku 1995

První prezident Společnosti, Charles T. Russell, učil, že se pojem generace podle potřeby může vztahovat buď na 100 let nebo 120 let nebo 36 a půl roku.¹⁸ Jako příklad uvedme následující citát z jeho díla: „jistě nebudeme nijak nedůslední, pokud „generaci“ budeme počítat od roku 1878 do roku 1914 – 36 a půl roku – neboli průměrnou délku života dnešního člověka“.¹⁹

Generace, která se bezprostředně týkala roku 1914, tak podle Russella měla být dlouhá 36 a půl roku, a dospělí lidé v tom věku měli být očividnými svědky Božího zásahu. Aby jim v roce 1914 bylo nejméně 36 let, museli se narodit nejpozději v roce 1878, ale většina z nich se narodila dlouho předtím – například C. T. Russell se narodil v roce 1852.

Na konci šedesátých let 20. století Strážná věž přepracovala učení o generaci tak, že již přesně v číslech nevyjadřovala, jak dlouho má generace trvat, ale zaměřila se na posunování data, kdy se měli narodit lidé, kteří byli spojeni s rokem 1914. Tak vzniklo učení o generaci, podle kterého konec světa přijde tehdy, když ještě budou naživu lidé, kterým bylo v roce 1914 asi 15 let.²⁰ To znamená, že se narodili kolem roku 1900. Jestliže porovnáme tento rok s údajem z Russella (lidé narození kolem roku 1878), pak je patrné, že svědkové tímto manévrem získali k dobru 22 let. V roce 1970 bylo lidem „z této generace“ 70 let, zatímco „Russellově generaci“ by v roce 1970 již bylo 92 let.

V roce 1984 došlo k dalšímu posunutí data narození „té generace“. *Strážná věž* tehdy uvedla, že pojem „tato generace“ se týká lidí, kteří se narodili v roce 1914²¹, a svědkové získali k dobru dalších 14 let. Protože v roce 1970 bylo lidem z „té generace“ 70 let, mělo by tímž lidem být o 14 let později, v roce 1984, již 84 let. Strážná věž ale jednoduchým posunutím data narození „té generace“ její členy omladila o 14 let, a tak je v roce 1984 zachovala ve stále svěží sedmdesátce.

Můžeme shrnout, že nejprve se lidé narození v „té generaci“ narodili v roce 1878, poté v roce 1900, a nakonec v roce 1914. Posouváním jejich data narození se zároveň prodlužovala doba, během které se předpovědi svědků o konci světa měly splnit.

Rok 1995 a dramatická změna v učení o generaci roku 1914

Od roku 1984 ale do roku 1995 uplynulo dalších 11 let, takže sedmdesátníkům narozeným v roce 1914 bylo najednou 81 let! Vedení svědků Jehovových v Brooklynu se proto rozhodlo k ráznému kroku a zcela zrušilo numerické spojení mezi rokem 1914 a generací roku 1914. *Strážná věž* z 1. listopadu 1995²² uvedla následující zlomový výrok:

¹⁸ *The Battle of Armageddon*, Bitva armagedonská, Svazek IV, Studie XII, str. 603-605.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ *Probuďte se!* z 8. října 1968, str. 13, angl.

²¹ *Strážná věž* z 15. května 1985, str. 5, angl.

²² *Strážná věž* z 1. listopadu 1995, str. 18, odst. 6 a 7.

„Z pojmu ‚generace‘, jak jej použil Ježíš, neplyne žádné pravidlo pro počítání času. Tento pojem se vztahuje především na lidi, kteří žijí ve stejné době, v určité historické etapě a mají určité charakteristické rysy.“

Ve stejném vydání *Strážné věže* se můžeme dočíst:

„Co je ‚generace‘, o které Ježíš často mluvil? Ježíš tento výraz uplatňoval na tehdy žijící lidi a na jejich ‚slepé vůdce‘, kteří společně tvořili židovský národ. (Matouš 11:16; 15:14; 24:34)“²³

„Co je míněno výrazem ‚tato generace‘ v souvislosti s konečným splněním Ježíšova proroctví zaznamenaného v Matoušovi 24:34–39? Ježíš zjevně mýnil národy, které vidí znamení Kristovy přítomnosti, ale nemění svůj způsob života.“²⁴

Změna v roce 1995 byla dvojího druhu. Za prvé znamenala, že se pojem „generace“ již nemá numericky spojovat s rokem 1914. Za druhé tato změna znamenala, že pojem „generace“ již nezahrnoval jako dříve jak svědky Jehovovy, tak všechny ostatní lidi. Naopak, v roce 1995 se pojem „ta generace“ týkal pouze lidí ze všech národů světa, v terminologii svědků „lidí ze světa“, kteří budou moci pozorovat znamení Kristovy přítomnosti. „Generace“ tedy byla spojena s lidmi, kteří vůči Bohu projevovali lhostejnost, nebo dokonce nepřátelství.

Rok 2008 a další výrazná změna

Nové dogma vydrželo pouhých 13 let. Avšak salto, které bylo provedeno v roce 2008, bylo opravdu důkladné.

Za prvé došlo k tomu, že bylo opuštěno učení o tom, že se „generace“ vztahuje na lidi ze světa, kteří „vidí znamení Kristovy přítomnosti, ale nemění svůj způsob života“.²⁵ Ve *Strážné věži* z února 2008 byl naopak vyjádřen zcela opačný názor než před 13 lety, totiž že lidé ze světa v žádném případě nemohou tvořit „tu generaci“, protože to jsou nejenom lidé ze světa, ale navíc jsou to lidé, kteří nejsou schopni jakákoli znamení vůbec vidět, natož je rozpoznat. Neboli doslova takto:

Lidé bez duchovního porozumění mají dojem, že žádné znamení Kristovy přítomnosti není vidět, a už vůbec ne se „zarážející nápadností“. Myslí si, že to, co se děje dnes, se dělo i v minulosti. (2. Petra 3:4) Naproti tomu Kristovi věrní pomazaní bratři — novodobá Janova třída — toto znamení rozpoznali, jako by to byl blesk ozařující oblohu, a chápou jeho skutečný význam. Jako skupina tvoří pomazaní novodobou ‚generaci‘, která nepomine, „dokud se to všechno nestane“. Z toho vyplývá, že až začne předpověděné velké soužení, někteří z Kristových pomazaných bratrů budou ještě na zemi.²⁶

„Tato generace“ se od roku 2008 proto netýká ani řadových svědků Jehovových, ani obyčejných lidí ze světa, ale výlučně takzvaných pomazaných svědků Jehovových.

Za druhé, podle nové úpravy bylo jedno, kdy se pomazaní svědkové, kteří vytvářejí tuto „generační skupinu“, narodili. Dokud na zemi mezi obyčejnými svědky budou jako skupina žít takzvaní pomazaní svědkové, je zaručeno, že jako svědkové budeme moci hlásat, že od roku 1914 žijeme v čase konce, protože je tady „generace“, která to dosvědčuje.

„Generace“, v níž se mrtví překrývají s živými

Když jsem v roce 2009 psal komentář k brožuře *Milióny dnes žijících nikdy nezemřou*, kde jsem v jedné části podrobně rozebíral učení o generaci roku 1914, napsal jsem v závěru toto:

²³ *Strážná věž* z 1. listopadu 1995, str. 14, odst. 18.

²⁴ *Strážná věž* z 1. listopadu 1995, str. 19, odst. 12.

²⁵ *Strážná věž* z 1. listopadu 1995, str. 19, odst. 12.

²⁶ *Strážná věž* z 15. února 2008, str. 23, 24.

Tak v době psaní této úvahy, v březnu 2009, nic z původního dogmatu o generaci roku 1914, za jehož zpochybnění okamžitě následovalo vyloučení z řad svědků Jehovových, již neplatí. Naopak, dnes se pojem generace z Matouše 24:34 nevztahuje ani na rok 1914, ani na řadové svědky nebo běžné lidi v té době narozené, ale vztahuje se pouze na třídu pomazaných křesťanů z řad svědků Jehovových – lhostejno kdy se narodili! Hlavním kritériem paradoxně je, že musí být v době příchodu Armagedonu naživu!²⁷

Pochybuji, že někdo ve vedoucím sboru v Brooklynu by četl práci, ze které jsem právě citoval, ale věta „hlavním kritériem paradoxně je, že musí být v době příchodu Armagedonu naživu“ by tomu snad i mohla nasvědčovat. V říjnu roku 2009 bylo totiž mé mínění poopraveno, a to přímo na 125. výročním zasedání Společnosti Strážná věž. Staříčský bratr Barr (nar. 1913) tam v proslovu „poukázal na Matouše 24:34, kde je řečeno: „Tato generace rozhodně nepomine, dokud se to všechno nestane.“ Potom dvakrát přečetl následující komentář:

„Ježíš měl očividně na mysli, že životy pomazaných křesťanů, kteří žili v době, kdy se v roce 1914 začalo splňovat znamení, se budou překrývat se životy jiných pomazaných, kteří uvidí začátek velkého soužení“.²⁸

A jsme u těch mrtvol. V současné době je totiž členů pomazaného ostatku, kteří jsou od roku 1914 v kategorii mrtvých, daleko víc než těch, kteří jsou ještě naživu. Názorně to můžeme pozorovat u členů vedoucího sboru. Od jeho vzniku v roce 1972 až do současnosti měl sbor celkem 29 členů.²⁹ Z nich je naživu pouhých 8 mužů³⁰, přičemž dva z nich byli k členství přizváni v roce 2005! A z původních zakládajících členů již nežije ani jeden.³¹

Nová interpretace pojmu „generace“ zároveň (kromě tak trochu záhrobní atmosféry) znamená odklad skonání světa nejméně o několik desítek let, eventuálně do nekonečna.³² Zopakujme ještě jednou, že podstatou definice je to, že „životy pomazaných křesťanů, kteří žili v době, kdy se v roce 1914 začalo splňovat znamení, se budou překrývat se životy jiných pomazaných, kteří uvidí začátek velkého soužení“. Jestliže totiž uvážíme, že život Fredericka Franze³³, který se narodil v roce 1893 a zemřel v roce 1992, se překrýval se životem jiných pomazaných, například v roce 2005 jmenovaného člena vedoucího sboru Anthonyho Morrise, kterému je něco přes padesát, pak konec světa může přijít až za 30 let, v roce 2040, až A. Morisovi bude kolem 85 let. Nicméně není od věci teoretizovat, že život Fredericka Franze se také překrýval se životem dosud neznámého pomazaného, který se stane členem vedoucího sboru za několik let a který se narodil v roce 1980. Pokud tento budoucí člen vedoucího sboru bude žít 90 let, pak je na Armagedon čas až do roku 2070!

²⁷ <http://www.rozcesti.org/cs/miliony>, str. 26-31.

²⁸ *Strážná věž* z 15. června 2010, str. 5, česky

²⁹ http://en.wikipedia.org/wiki/Governing_Body_of_Jehovah%27s_Witnesses

³⁰ První číslo znamená současný věk, druhé datum narození a třetí datum jmenování do vedoucího sboru: John Barr (97, 1913, 1977), Guy Pierce (76, 1934, 1999), Samuel Herd (75, 1935, 1999) Gerritt Losch (69, 1941, 1994), David Splane (66, 1944, 1999), Steve Lett (61, 1949, 1999), Anthony Morris (?, mezi 50 a 55, 2005), Geoffrey Jackson (?, mezi 50 a 55, 2005).

³¹ Podle nauky SJ jsou ovšem všichni pomazání – na rozdíl od zesnulých řadových svědků, pro něž smrt znamená skutečně smrt – již naživu v nebesích od roku 1914; *Můžeš žít navždy v pozemském ráji*, kap. 20, str. 172, 173.

³² Překrývání může být brzy vysvětleno tak, že není nutno, aby se životy současných pomazaných kryly se životy těch pomazaných, kteří byli naživu v roce 1914, nýbrž že stačí, aby se životy všech pomazaných, kteří kdy žili od roku 1914, překrývaly.

³³ Pokřtěn v roce 1914, od roku 1926 v ústředí svědků Jehovových v Brooklynu, USA; 1945–1977 viceprezident společnosti Strážná věž, od roku 1977 až do své smrti v roce 1992 prezident společnosti Strážná věž. Jeden z nejvýznamnějších svědků v jejich historii, hlavní teolog společnosti Strážná věž ve 20. století. Více viz http://en.wikipedia.org/wiki/Frederick_William_Franz.

Je téměř neuvěřitelné, že se svědkové Jehovovi proti takové hře s jejich inteligencí neohradí. A protože jsem si jistý – jako svědek Jehovův aktivní v posledních 30 letech – že se naše inteligence od průměrné nijak zvlášť neliší, nemohu si tuto skutečnost vysvětlit jinak než myšlenkovou sterilitou, která je přímým důsledkem života v naší bublině.

Svědkové Jehovovi potřebují křesťanskou pomoc

Jestliže je čtenář tohoto webu aktivním křesťanem, rádi bychom ho poprosili, aby se podílel na pomoci svědkům vymanit se z bubliny, ve které žijí. Kvůli tomu do této bubliny samozřejmě nemusí vstupovat. Naopak, jsou chvíle, kdy svědkové svoji bublinu dobrovolně opouštějí, vstupují do nepřátelského světa a oslovují druhé lidi – a to tehdy, když se snaží získat nové členy, případně varovat „lidi ze světa“ před jejich koncem. Většina oslovených lidí má tendenci rychle zavřít dveře, zvoní-li u nich svědkové, nebo zrychlit krok, jsou-li svědky osloveni na ulici. Jejich obava z toho, že je svědkové budou vytrvale obtěžovat, je částečně oprávněná. Během posledních let však byla vypracována řada postupů, jak se svědky vést a udržet konverzaci, vyhnout se slovním přestřelkám, v případě potřeby jasně odmítnout další setkání, a přitom svědkům předložit živého Krista. Jedním takovým osvědčeným návodem je brožura *Jak mluvit se svědky*.³⁴

Působivé myšlenky o tom, jak nalézt rovnováhu mezi osobní angažovaností při vedení lidí k živému Kristu, a ponecháním co nejvíce prostoru Bohu, aby osvětlil jejich srdce, nacházíme v následující úvaze Johna Stotta.³⁵

Více než lidská síla dobrého poselství o Kristu

Neboť Bůh, který řekl: Ať ze tmy zazáří světlo!, zazářil i v našem srdci, aby osvětlil lidi poznáním Boží velebnosti na Kristově tváři. (2 Korintským 4:6, Petřů)

2. Korintským je klasickou ukázkou textu, který je vhodný pro pastorační práci. Pavel zde odhaluje nadpřirozenou sílu svědectví o Ježíši Kristu. Ve čtvrtém verši svým posluchačům sděluje, že „bůh tohoto světa [d'ábel] zaslepil oči lidí, kteří nevěří“. Jestliže tedy čelíme jejich slepotě, jsme bezbranní. Není totiž na nás, abychom otevírali oči slepých. Jejich mysl je zahalena závojem, skrze který nemohou rozpoznat světlo slávy evangelia Kristova.

Jenom Bůh Stvořitel může otevřít oči, které d'ábel zaslepil. Proto se Pavel vrací na počátek stvoření světa, do Genesis, a připomíná nám, že to byl právě Boží hlas, který do temnot zazněl příkazem: „Budiž světlo“. A jako při stvoření světa Bůh řekl „Budiž světlo“, tak Bůh zazářil do našich srdcí, a způsobil, že jsme se změnili v „nové stvoření“. Naše znovuzrození je proto stejným zázrakem Božím, jakým byl Jeho původní tvůrčí čin, kterým došlo ke vzniku vesmíru a země.

Pozorujeme tedy, že se zde v zápasu titánů utkávají dvě nadpřirozené bytosti v klání, které nutně skončí smrtí jednoho z nich; dva titáni, z nichž jeden je „bohem tohoto systému věcí“ a druhým je Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista (2. Kor 1:3). Jakým způsobem oba dva vedou svůj boj je nadto zcela jasné: d'ábel zaslepuje mysl nevěřících, zatímco Bůh osvětluje srdce, která do té doby byla v temnotách. Jde vskutku o souboj nadpřirozených sil a nás napadá, co bychom tak asi v tomto konfliktu mohli podniknout my. Jestliže d'ábel zaslepuje a Bůh osvětluje, nebylo by rozumným řešením, abychom se nenápadně vytratili z bojiště a nechali obry, aby se měřili navzájem?

Někteří z křesťanů skutečně dospěli k tomuto závěru. Nicméně jak vyplývá z 5. verše (který jsem až do této chvíle úmyslně nekomentoval), Pavel mezi ně nepatří. Jestliže se do hloubky zamyslíme nad verši 4, 5 a 6, pak zjistíme, že d'ábel zaslepuje (4), Bůh osvětluje

³⁴ <http://www.rozcesti.org/cs/jak-mluvit-se-sj>

³⁵ Supernatural Dimensions of Evangelism, John Stott, *Through the Bible Through the Year*, str. 366.

(6) a my kážeme Ježíše Krista jako Pána. Jinými slovy řečeno, evangelizace (zvěstování dobré zprávy o Kristu), rozhodně není zbytečná; naopak, je nezbytná.

Jestliže je evangelium tím světlem, kterým Bůh vychvacuje lidi z temnot, pak je kázání o Kristu nezbytné; je jak Božím prostředkem, kterým je kníže pekelných přemáhán, tak i Božím prostředkem, kterým jsou osvěcována lidská srdce.

Slovo ke svědkům

A pro nás, svědky Jehovovy, zakončeme toto pojednání klasickým českým autorem, významným biblistou, profesorem Nového zákona a autorem prvního českého moderního překladu Nového zákona, profesorem Františkem Žilkou.³⁶ Profesor Žilka se ve svém díle snažil v církvi obhájit kritické bádání o Bibli a přitom neztratit ze zřetele její inspiraci a hodnotu pro duchovní život věřících lidí. Mnoho lidí, pohodlně usazených ve své myšlenkové bublině, mu vyčítalo svobodu, se kterou přistupoval ke svému bádání, a jeho nepřátelé na něj nevybíravě útočili. Pro ně, ale nejenom pro ně a pro svědky, platí následující Žilkova slova.

Všecko nové

Jako je potřebí vypětí sil k rozhodnutí následovati Ježíše, tak po tomto odhodlání je nutna důslednost, která nesnese polovičatosti. S Ježíšem nastupuje nový řád, zcela nový řád. Nelze do něj vnášeti trosky starého řádu. Je přirozeno, že po požáru postižený chce zachrániti, co se dá, a zužitkovati všecko pro stavbu nového příbytku. Nikdo nemůže zazlívati trosečníkovi, jestliže se snaží vylovit a zachovat, co zbylo z jeho lodního zařízení nebo z jeho majetku. Ale má-li dům být opravdu nový a účelný pro nové bydlení, zbude ze starého málo, co by opravdu sloužilo v nových nutnostech. Nejlépe je nechat všeho starého a začít skutečně nově. Zvláště tehdy, byl-li shořelý dům vystavěn na chabých základech a zbudován z materiálu pochybné ceny.

Ježíš vyjadřuje tuto myšlenku obrazem jiným (Mat. 9:16-17): „Nikdo nezáplatuje starý šat záplatou z nevalchované látky. Vždyť taková výplň se ze šatu vytrhne a trhлина se zvětší.“

Šetrná hospodyně arci nejednou musí nastavovati a prodlužovati trvanlivost ochozeného šatstva pro děti záplatou z nové látky. Jedná účelně, ovšem jen tak dlouho, dokud její hoši nezřídili staré šatstvo tak, že by oprava zvláště novým kusem látky vytrhla ze šatu beznadějně zvětšelo ještě i další kus. Pak nezbude než odložit staré a poříditi nové.

Z hlediska poněkud jiného formuluje Ježíšovu myšlenku evangelista Lukáš (6:36): „Nikdo neutrhne záplatu z nového šatu a nezáplatuje jí starý šat, sic roztrhne nový, a k starému se nehodí záplata z nového.“

To jest drastičtější příklad a případ už ne docela moudrý, ale také možný. V úsilí zachránit ještě pokud vůbec možno zvětšelo šat pro další užívání a z nedostatku jiné látky utrhne hospodyně kus z nového šatu a přišije nový. Nerozum a nemožnost takového počínání vysvítá ještě nápadněji.

Oběma příkladům je to společné, že někdo chce zachrániti starou věc novým přlépkem. Takový pokus je marný.

Názorně řečeno: Ježíš přinesl nový základ náboženství a novou náboženskou praxi. Nového ducha a novou formu. Duch si vynucuje a tvoří formu. Staré formy se lámou a boří novým duchem...

³⁶ František Žilka (1877-1944). Kromě překladu Nového zákona z původní řečtiny k jeho významným dílům patří *Dějiny novozákonní doby* (1925), *Podobenství Ježíšova* (1930), *Kázání na hoře* (1931), *Dějiny světových náboženství* (1924), *Ježíš Kristus I-II* (1942, 1944) a *Apoštol Pavel* (vydáno až r.1984).

Loučiti se s tradičními prvky v náboženství bývá bolestné. Člověku se zdá, že s nimi uniká kus podstaty. Na toho, kdo jde dál a chce vésti dál, hledí průměr jako na novotáře, jako na kacíře a nevěrce.³⁷

Přejeme všem svědkům Jehovovým, kteří jsou na doslovném rozcestí, i těm, kdo jsou na tomto webovém Rozcestí (www.rozcesti.org) třeba poprvé, aby porozuměli tomu, že „s Ježíšem nastupuje nový řád, zcela nový řád“. Že někdy je opravdu nejlepší „nechat všeho starého a začít skutečně nové“, a to „zvláště tehdy, byl-li shořelý dům vystavěn na chabých základech a zbudován z materiálu pochybné ceny“. Že „hoši [z Brooklynu] zřídili staré šatstvo tak, že by oprava zvláště novým kusem látky vytrhla z šatu beznadějně zvetšelého ještě i další kus“ a že patrně nezbyvá „než odložit staré a pořídit nové“.

Ti ze svědků, kteří se rozhodnou ve svém životě s Bohem přijmout „nového ducha a s ním novou formu“, budou zprvu procházet obdobím nejistoty a vnitřní rozervanosti. Budou doslova ztrácet téměř veškerý svět, který do té doby znali. Nějakou dobu budou velmi rozpolceni, v obavách a v úzkostech. Vždyť „loučiti se s tradičními prvky v náboženství bývá bolestné. Člověku se zdá, že s nimi uniká kus podstaty. Na toho, kdo jde dál a chce vésti dál, hledí průměr jako na novotáře, jako na kacíře a nevěrce“.

V terminologii svědků to znamená, že se ně bude hledět jako na odpadlíky.

Odpadnout, ba lépe řečeno vypadnout z bubliny přikázaného myšlení je však žádoucí. Člověk, který z ní vystoupí, skutečně na chvíli vykročí do ohromného prostoru a padá volným pádem. Jedno je ale jisté:

Pád z bubliny svědků není pádem do neznáma. Je pádem do Kristova náručí.

Jakoubek Stříbrný, říjen 2010

³⁷ František Žilka, *Ježíš Kristus*, díl první, str. 261-263.